

PRAVNI MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

Izveštaj za Novembar 2010

SADRŽAJ:

I	SLOBODA IZRAŽAVANJA.....	3
II	MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA.....	9
III	MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA	12
IV	MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA	13
	REGULATORNA TELA	13
	DRŽAVNI ORGANI.....	15
	KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	16
V	PROCES DIGITALIZACIJE	17
VI	PROCES PRIVATIZACIJE.....	17
VII	ZAKLJUČAK	18

I SLOBODA IZRAŽAVANJA

U periodu na koji se ovaj monitoring izveštaj odnosi, zabeleženo je više slučajeva koji ukazuju na moguće povrede slobode izražavanja.

1. Pretnje i pritisci

1.1. Medija centar Beograd i nevladina organizacija „Urban in“, koji su organizovali posetu domaćih i stranih novinara Novom Pazaru, kritikovali su muftiju Islamske zajednice u Srbiji, Muamera Zukorlića, zbog odnosa prema Regionalnoj televiziji iz Novog Pazara. U saopštenju se navodi da glavni muftija Islamske zajednice u Srbiji nije dozvolio ovoj televiziji da prati sastanak sa ostalim novinarima u prostorijama Mešihata, održan 3.11.2010. godine. Muamer Zukorlić najavio je, međutim, krivičnu prijavu protiv Medija centra u Beogradu zbog, kako je izjavio, „širenja neistina i laži“. U saopštenju informativnog centra Islamske zajednice u Srbiji navodi se da je Regionalna televizija Novi Pazar, kao i svi ostali mediji, uredno obavještena o održavanju pomenutog sastanka i da joj je obezbeđen ravnopravan tretman prilikom snimanja i izveštavanja sa ovoga skupa. U saopštenju se navodi da je dokaz ovoga činjenica da je Regionalna televizija Novi Pazar prilog i originalne snimke sa ovog sastanka emitovala u svojoj centralnoj informativnoj emisiji. Iz same Regionalne televizije Novi Pazar, saopšteno je da oni jesu pozvani od Mešihata da proprate posetu grupe novinara Muftiji Zukorliću. Međutim, nakon pet minuta snimanja početka razgovora Zukorlića sa novinarima, od ekipe TV Jedinstva i snimatelja Regionalne televizije Novi Pazar zatraženo je da napuste prostoriju u kojoj se sastanak održavao, dok je jedino ekipi TV Universa iz Novog Pazara dozvoljeno da snimi čitav tok razgovora novinara sa Zukorlićem.

Zakon o javnom informisanju utvrđuje obavezu da informacije o svome radu učine dostupnim za javnost i to pod jednakim uslovima za sve novinare i sva javna glasila, odnosno bez diskriminacije, isključivo za državne organe i organizacije, organe teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća, kao i za poslanike i odbornike. Navedena odredba Zakona o javnom informisanju ne bi se, međutim, mogla tumačiti na način koji bi Islamskoj zajednici u Srbiji, ili bilo kojoj drugoj verskoj zajednici, dopuštao diskriminatorski pristup u odnosu na pojedine redakcije i pojedine medije. Zakon, naime, propisuje da niko ne sme, ni na posredan način, da ograničava slobodu javnog informisanja koje je u interesu javnosti, i to naročito ni zloupotrebom privatnih ovlašćenja i zloupotrebom prava, odnosno bilo kojim načinom podesnim da ograniči slobodan protok ideja, informacija i mišljenja. Kako je glavni muftija Islamske zajednice u Srbiji i njegov razgovor sa većom grupom domaćih i stranih novinara, nesumnjivo događaj o kome javnost ima opravdani interes da bude informisana, a sami mediji pravo da informacije o tome

prikupljaju i objavljuju slobodno, osnovano se postavlja pitanje diskriminacije televizijskih ekipa TV Jedinstva iz Novog Pazara i Regionalne televizije iz Novog Pazara. Ovo sve imajući u vidu činjenicu da je ekipi treće novopazarske televizije, TV Universa, pružena mogućnost da događaj prati u celini.

1.2. Privatna Radio televizija „Spektri“ iz Bujanovca, koja emituje program na albanskom jeziku, saopštila je 04.11.2010. godine da je „nekoliko inspektora“ iz Policijske uprave u Vranju, po nalogu javnog tužilaštva iz Beograda, počelo istragu u prostorijama ovog medija. Kao povod, u saopštenju se navodi prijava RRA zbog toga što je „navodno Radio Spektri emitovao program bez dozvole“. U saopštenju se navodi da su se inspektori interesovali i za poslovanje televizije u prethodne tri godine, dokumenta vezana za registraciju, kao i za programsku šemu, što je Radio televizija „Spektri“ ocenila kao posebno neprihvatljivo, politički motivisano i usmereno u pravcu diskriminacije Albanaca u ostvarivanju prava na informisanje na svom jeziku.

Prema raspoloživim informacijama, Radio Spektri emitovao je program još od 2001. godine, dok TV Spektri program emituje od 2003. godine. Iz podataka dostupnih u javnom registru izdatih dozvola emiterima koji Republička radiodifuzna agencija vodi u skladu sa Zakonom o radiodifuziji, Radiodifuzno preduzeće Spektri iz Bujanovca ima dozvolu za emitovanje televizijskog programa za lokalno područje Bujanovca. Spektri, međutim, nema dozvolu za emitovanje radio programa. Na poslednjem javnom konkursu za regionalne i lokalne dozvole, shodno listi koju je RRA objavila 31.8.2010. godine, lokalna radijska dozvola za Bujanovac izdata je Javnom preduzeću Radio Bujanovac, a ne privatnoj Radio Spektri. Prema informacijama koje su preneli pojedini mediji, Radio Spektri je nakon objavljivanja rezultata javnog konkursa u jednom trenutku prestao da emituje program, da bi se krajem oktobra ponovo vratio u etar. U konkretnom slučaju, emitovanje programa bez dozvole moglo bi predstavljati krivično delo iz člana 353. Krivičnog zakonika (neovlašćeno bavljenje određenom delatnošću), kojim se neovlašćeno i za nagradu bavljenje delatnošću za čije obavljanje je po zakonu potrebna dozvola nadležnog organa, kažnjava novčanom kaznom ili zatvorom do dve godine. Ovde su, međutim, sporne dve stvari. Prva, da li je policija zaista vršila provere koje bi se ticale sadržaja programa koji je Radio Spektri emitovao. Ovo bi, po mišljenju autora ovog izveštaja, ukoliko je prijava zaista podneta za delo iz člana 353. Krivičnog zakonika, a ne za neko drugo, bilo neprihvatljivo, osim u meri u kojoj su inspektori eventualno pokušavali da utvrde da li je Radio Spektri emitovao i naplaćivao emitovanje reklama, odnosno oglasa, budući da bi ta naplata mogla da predstavlja „nagradu“ koju Krivični zakonik pominje u definiciji konkretnog krivičnog dela. Drugo pitanje tiče se mere u kojoj je emitovanje Radio Spektri u ovom trenutku neovlašćeno. Naime, članom 119. Zakona o radiodifuziji predviđeno je da stanice koje su u vreme stupanja na snagu tog zakona emitovale program, a Spektri budući da je emitovao od 2001. godine jeste jedna od takvih

stanica, slobodno nastavljaju sa emitovanjem programa do okončanja odgovarajućeg javnog konkursa za izdavanje dozvola za emitovanje programa. Ukoliko bi odgovarajući javni konkurs za izdavanje dozvola za emitovanje programa u konkretnom slučaju bio onaj konkurs za koji je RRA listu dobitnika objavila 31.08.2010. godine, postavlja se pitanje kada je taj konkurs okončan. Naime, kako se konkurs raspisuje za izdavanje dozvola, deluje logičnim tumačenje shodno kojem je okončan tek faktičkim izdavanjem dozvola, a ne samim objavljivanjem liste dobitnika. Shodno stanju u javnom registru izdatih dozvola, Javnom preduzeću Radio Bujanovac dozvola još uvek nije izdata. Kako god bilo, ostaje da sačekamo da sud razreši dilemu vezanu za tumačenje člana 119. Zakona o radiodifuziji.

1.3. Radnici surduličkog „RS partners PES“ koji su u štrajku već šest meseci, napali su 5. novembra novinarske ekipe koje su pratile njihov protest. Snimatelju RTS-a Igoru Ivanoviću, radnici su zabranili da snima, nazivajući ga pogrđnim imenima. Pretili su i ostalim novinarima da će im polupati opremu. Policija je napad uspela da spreči. Radnicima se, kako su preneli mediji, nije dopalo što RTS i druge novinarske ekipe u svojim izveštajima objavljuju i izjave poslovodstva fabrike, a ne samo njihove. Violeta Đorđević, član štrajkačkog odbora, zamolila je za razumevanje i uputila izvinjenje novinarima.

Zakonom o javnom informisanju izričito je propisano da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilu i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. Ovo tim pre što je ne samo shodno novinarskim kodeksima, već i shodno Zakonu o radiodifuziji, obaveza i RTS-a, kao ustanove javnog servisa, ali i svakog drugog elektronskog medija, da obezbede potpuno informisanje o stvarima od javnog interesa, što u slučajevima štrajkova nužno podrazumeva i prezentaciju obe suprotstavljene strane, pa tako i poslovodstva fabrike u štrajku.

1.4. Vlada Đukanović, autor i voditelj radio-emisije „Na liniji“ na Radiju „Fokus“, izneo je optužbe da se signal ove radio stanice ometa tokom trajanja ove emisije. „Danima već sumnjamo da neko iz vlasti namerno ometa naš program zato što je naša emisija kritički nastrojena prema njima. Danas, kada je gost emisije bio Tomislav Nikolić, a tema promene u Srbiji, naprasno je nestao signal u deset do 12 samo u južnoj Srbiji, da bi emisija kompletno bila prekinuta pola sata nakon toga“, izjavio je Đukanović za „Alo“.

Ukoliko bi se ispostavilo da su optužbe o kojima govori Đukanović tačne, počilnac bi mogao da odgovara za krivično delo sprečavanja štampanja i rasturanja štampanih stvari i emitovanja programa iz člana 149. Krivičnog zakonika. Tim propisom predviđeno je da će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine kazniti onaj ko neovlašćeno spreči ili ometa emitovanje radio i televizijskog programa. U slučaju da to učini službeno lice u vršenju

službe, Zakonikom je propisana kazna do tri godine zatvora. Podsetimo, u Srbiji poslednjih godina nije bilo slučajeva u kojima se sumnjalo na ciljano ometanje emitovanja konkretnih radijskih emisija. Ranije su te optužbe bile česte, posebno u odnosu na emisiju Peščanik koja se već godinama emituje na Radiju B92. U svojevrmeno zabranjenoj knjizi Vladana Vljakovića „Vojna tajna“, u kojoj su objavljeni autentični zapisnici sa sastanaka vojnog rukovodstva zemlje iz perioda Miloševićeve vlasti, moglo se pročitati da je ometanje signala nezavisnih medija, u tom periodu, bila praksa u kojoj su učestvovala i vojne bezbednosne strukture. Iako je, posebno Radio B92, nakon što se ovo saznalo, podnosio krivične prijave protiv odgovornih, do optuženja i sudskih postupaka nikada nije došlo.

1.5. Na automobilu Violete Popović, dopisnice Prve televizije iz Gornjeg Milanovca, u dva navrata tokom nedelju dana, noću, na parkingu ispred zgrade u kojoj novinarka živi, polomljeni su retrovizori, a stakla išarana auto sprejem, saopštilo je Udruženje novinara Srbije 13. novembra. UNS je u saopštenju upozorio da su novinari, zbog posla kojim se bave, kao prepoznatljive ličnosti, često izloženi sličnim neprijatnostima bez ikakvog konkretnog povoda u svom novinarskom radu, a da takvi događaji koji prolaze nekažnjeno, obično prerastu u kasnije fizičke napade. UNS je zahtevao od policije i tužilaštva da počinioc ovakvih incidenata kvalifikuju prema odredbama izmenjenog Krivičnog zakonika, kojima su za fizičke napade, ali i ugrožavanje sigurnosti pretnjom, predviđene zatvorske kazne i do osam godina zatvora.

Izmenama Krivičnog zakonika iz 2009. godine, predviđene su strože sankcije, i to kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina, za ugrožavanje sigurnosti lica koja obavljaju poslove od javnog značaja u oblasti informisanja u vezi sa poslovima koje obavljaju. U konkretnom slučaju, nije međutim jasno da li je oštećenje automobila imalo svoj konkretan povod u novinarskom radu Violete Popović, kao i da li je oštećenje automobila predstavljalo pretnju novim napadom na život ili telo ili vandalski čin sam po sebi. Naime, da bi se ovakvo oštećenje kvalifikovalo za zaštitu, shodno izmenama Krivičnog zakonika iz 2009. godine, bilo bi neophodno da budu ispunjena oba ova uslova.

1.6. Dopisnici Politike i Večernjih novosti iz Kruševca, Rade Stanković i Zorica Avramović, podneli su prijavu protiv Bratislava Ivanovića, za koga navode da ih je fizički napao 16. novembra u porti crkve Svetog Nikole u selu Mala Vrbnica, gde su razgovarali sa meštanima. Novinari su izveštavali o reakcijama stanovništva na odluku Skupštine grada Kruševca o ukidanju zaštite prirodnog spomenika - stabla hrasta lužnjaka u ataru sela Mala Vrbnica. U prijavi se navodi da im je na pokušaj da anketiraju grupu ljudi okupljenih ispred crkve, Bratislav Ivanović rekao da se „odmah gube“, a kada su se oni usprotivili, krenuo je ka Zorici Avramović uz pretnje fizičkom silom, da bi potom i zamahnuo na Radeta Stankovića, s namerom da otme i razbije fotoaparate. Novinari u prijavi navode da im motivi napada nisu

poznati, kao i da nikada ranije nisu sreli, ni Ivanovića, ni ostale meštane koji su se tog trenutka zatekli u crkvenoj porti.

Već citiranom odredbom Zakona o javnom informisanju, izričito je propisano da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. U konkretnom slučaju, u ovakvom postupanju mogli bi da postoje elementi krivičnog dela nasilničko ponašanje, koje Krivični zakonik definiše kao ugrožavanje spokojstva građana ili teže remećenje javnog reda i mira grubim vređanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja prema drugom, izazivanjem tuče ili drskim ili bezobzirnim ponašanjem. Krivični zakonik za nasilničko ponašanje predviđa zatvorsku kaznu u trajanju do tri godine, a u težem obliku, kada je nasilničko ponašanje izvršeno u grupi, ili kada je pri izvršenju nekom nanesena laka telesna povreda ili je došlo do teškog ponižavanja građana, i do pet godina zatvora.

2. Sudski postupci

2.1. U Osnovnom sudu u Čačku izrečena je prvostepena presuda svešteniku Vlasti Zlatiću iz Šilopaja zbog pretnje koje je uputio novinaru Zoranu Marjanoviću „da će proći kao Ćuruvija“. Sveštenik Zlatić je osuđen zbog krivičnog dela ugrožavanja sigurnosti i krivičnog dela uvrede i kažnjen novčanom kaznom od 40.000 dinara, uz plaćanje troškova krivičnog postupka, ali novinar Zoran Marjanović najavljuje žalbu. „Zadovoljan sam presudom, ali ne i visinom kazne. „Sa ovako niskim kaznama, neće se zaštititi novinarska profesija“, izjavio je Marjanović. Podsećanja radi, posle objavljivanja tekstova, u kojima se sveštenik Zlatić pominje kao vinovnik tuče i prebijanja svoje nevenčane supruge, Zlatić je novinaru Marjanoviću pretio i telefonom i pred policijskim službenicima.

Prema odredbama Krivičnog zakonika, onaj ko ugrozi sigurnost nekog lica pretnjom da će napasti na život ili telo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se zatvorom do tri godine, a onaj ko uvredi drugog, kazniće se novčanom kaznom od četrdeset hiljada do dvesta hiljada dinara. Izmenama Krivičnog zakonika iz 2009. godine, predviđene su i strože sankcije, i to kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina za ugrožavanje sigurnosti lica koja obavljaju poslove od javnog značaja u oblasti informisanja u vezi sa poslovima koje obavljaju, što novinari, napadnuti zbog tekstova koje objavljuju, svakako jesu. Istovremeno, prema pravilima krivičnog prava koja se odnose na ublažavanja kazne, ako je za krivično delo propisana kazna zatvora bez naznačenja najmanje mere, umesto zatvora, može se izreći novčana kazna ili rad u javnom interesu. Iz šturih informacija o izrečenoj prvostepenoj presudi Osnovnog suda u Čačku, teško je zaključiti koje je olakšavajuće okolnosti sud mogao uzeti u obzir kod odmeravanja kazne u konkretnom slučaju, ali ono što svakako zabrinjava je

da u slučajevima kada se novinari u sudskim postupcima pojavljuju kao oštećeni, sudovi po pravilu njihovim napadačima ublažavaju kazne ispod zakonskog minimuma.

2.2. Privredni apelacioni sud odbio je žalbe Televizije B92 i direktorke vesti te medijske kuće, Sande Savić, izjavljene protiv prvostepene presude Privrednog suda u Beogradu, kojom su osuđeni na novčane kazne u ukupnom iznosu od 650.000 dinara. Privredni apelacioni i ranije Privredni sud u Beogradu, našli su da je B92 u svojoj emisiji „B92 istražuje: Dada Vujasinović – prva žrtva“ emitovanoj u junu 2007. godine, neovlašćeno prikazao delove filma „Sister“, autora Nenada Krasavca, kao i delove materijala za koje sudovi nalaze da su snimljeni za potrebe istog filma, a da u njemu nisu korišćeni. Iz B92 je najavljeno da će Republičkom javnom tužilaštvu predložiti da pred Vrhovnom kasacionim sudom protiv ove presude podnese vanredni pravni lek - zahtev za zaštitu zakonitosti.

Ono što ovaj predmet čini značajnim za rad medija u Srbiji generalno, jeste priroda materijala koji je B92 koristio u svojoj emisiji o novinarki Dadi Vujasinović, ubijenoj 1994. godine. Ova medijska kuća emitovala je, nakon pokušaja ubistva novinara nedeljnika Vreme, Dejana Anastasijevića, aprila 2007. godine, seriju dokumentarnih emisija o nerazjašnjenim ubistvima novinara u Srbiji u poslednjih 20 godina. B92 nije sporio da je u emisiji „Dada Vujasinović – prva žrtva“ koristio nešto ispod 3 minuta materijala iz filma Nenada Krasavca. U više sporova koje je međutim Krasavac pokrenuo nakon emitovanja emisije, on potencira da autorski materijal čini i snimak sudske rekonstrukcije smrti Dade Vujasinović, kojom je rukovodio istražni sudija tadašnjeg Okružnog suda u Beogradu, u međuvremenu preminuli Dobrivoje Gerasimović, a uz učešće komisije veštaka koju su činili prof. dr Branimir Aleksandrić i dipl. ing. Milan Kunjadić i u prisustvu punomoćnika oštećenih, advokata Branislava Tapušковиća i samih oštećenih, roditelja pokojne Dade Vujasinović, koja rekonstrukcija je vršena 5.5.1998. godine. Po svedočenju oca pokojne Dade Vujasinović, sudija Gerasimović tom prilikom odbio je njegov zahtev da odredi druge veštake, ali je dozvolio da se rekonstrukcija snimi. Vujasinović je naime na snimanju insistirao, zato što su nezavisno angažovani eksperti tvrdili da je njegova kćerka ubijena, dok su Aleksandrić i Kunjadić uporno ostajali pri stavu da je ona izvršila samoubistvo. Upravo u vreme kada je B92 pripremao svoju emisiju, u javnosti su se, a kroz tekstove u dnevnom listu Politika, pojavile informacije da je Okružni sud u Beogradu, četrnaest godina nakon smrti novinarke, konačno bio blizu toga da odustane od zvanične verzije po kojoj je Dada Vujasinović izvršila samoubistvo i da ovaj slučaj napokon kvalifikuje kao ubistvo. Otac Dade Vujasinović tada snimak rekonstrukcije dostavlja televiziji B92 sa predlogom da ga uvrsti u emisiju, što je ova medijska kuća i učinila. Krasavac, koji je po dozvoli istražnog sudije bio angažovan od strane porodice Vujasinović da snimi rekonstrukciju, takođe je, po dozvoli oca Dade Vujasinović, delove istog snimka koristio u svom filmu „Sister“. B92 je u sporu tvrdio da je konkretan snimak službeni materijal suda, koji se po Zakonu o autorskom i srodnim pravima ne smatra

autorskim delom, a sve budući da je snimanje, prvo, vršeno po naređenju ili dozvoli istražnog sudije, odnosno drugo, traženo i odobreno s ciljem da se koristi u postupku. Eventualni opstanak presude Privrednog apelacionog suda na snazi, bitno bi izmenio način i obim u kome bi mediji uopšte mogli da izveštavaju o sudskim postupcima u Srbiji.

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je, jednim delom i kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2. Na sednici Odbora za evropske integracije Narodne skupštine Republike Srbije, koja je održana 11. novembra, šef Delegacije Evropske unije u Srbiji, Vensan Dežer, predstavio je Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije za 2010. godinu. Dežer je istakao da je ovaj izveštaj u osnovi pozitivan, jer se u njemu konstatuje da je u Srbiji ostvaren napredak u političkoj demokratizaciji i da je došlo do izvesnog oporavka privrede. Međutim, uočeni su problemi u više oblasti, a pre svega u reformi pravosuđa, suzbijanja korupcije i organizovanog kriminala, vladavine prava, odsustva širih debata pre usvajanja zakona i česte primene instituta hitnog postupka prilikom donošenja zakona. Dežer je posebno istakao primer Zakona o javnom informisanju, čije su odredbe oborene na Ustavnom sudu, a prilikom čijeg usvajanja je ignorisano mišljenje javnosti.

1.3. Većina medija u Srbiji ne poštuje etičke i profesionalne norme koje propisuju Kodeks novinara Srbije, Zakon o javnom informisanju i drugi važeći propisi, konstatuje se u tekstu koji je objavio dnevni list „Danas“ u broju od 21. novembra. Predstavnicima novinarskih udruženja saglasni su u oceni da se najčešći propusti tiču nepoštovanja pretpostavke nevinosti. Vukašin Obradović, predsednik NUNS-a, izjavio je da NUNS „sa velikim nestrpljenjem očekuje da profunkcioniše Savet za štampu“, dodajući da bi ovo samoregulatorno moglo da popravi stanje na medijskoj sceni u Srbiji. Petar Jeremić, predsednik IO Udruženja novinara Srbije (UNS), navodi da je najviše povreda zabeleženo u tabloidnoj štampi, ali da postoje i primeri gde ista pravila krši i Javni servis. On smatra da će po ovom pitanju važnu ulogu igrati Savet za štampu u slučaju štampanih medija, dok bi Republička radiodifuzna agencija (RRA) trebalo da brine o poštovanju propisa u elektronskim medijima.

2. Zakon o radiodifuziji

2.1. Televizija SOS kanal saopštila je da je Republička agencija za elektronske komunikacije (RATEL) isključila predajnik te televizije na Beograđanki „kako bi sprečila veštačenje kojim bi se utvrdilo da li se njena frekvencija poklapa sa frekvencijom rumunske televizije“. U saopštenju se ističe da ni posle četiri godine, otkako joj je dodeljena neispravna frekvencija, RATEL i Republička radiodifuzna agencija (RRA) nisu rešili taj problem, zbog čega je ta televizija pretrpela višemilionsku štetu, a gledaocima je bilo onemogućeno da normalno prate program. Kompletna dokumentacija sa svim relevantnim merenjima i podacima vezanim za ovaj slučaj, kako je ova stanica saopštila, prosleđena je najvažnijim institucijama u Srbiji, zatim OEBS-u i Evropskoj komisiji u Beogradu.

Saopštenje Televizije SOS kanal otkriva samo deo priče koji je vezan za oduzimanje dozvole ovoj regionalnoj specijalizovanoj sportskoj televiziji iz Beograda. Naime, na Internet prezentaciji RRA, na adresi: <http://www.rra.org.rs/index.php?task=content&id=103>, dostupno je rešenje Saveta agencije od 24. marta 2009. godine, kojim je ovoj televiziji bila oduzeta dozvola za emitovanje programa, osim u slučaju da u roku od 7 dana ne izmiri dospele obaveze prema Agenciji u iznosu od 20.956.831,16 dinara (više od dvesta dvadeset hiljada evra po kursu važećem u tom periodu), odnosno da ne položi bankarsku garanciju na navedeni iznos, naplativu na dan 31. maj 2009. godine. Kako Televizija SOS kanal nije uplatila dugovani iznos, niti položila bankarsku garanciju, to je dozvola ovoj stanici praktično oduzeta sa 1. aprilom 2009. godine. Dana 26.02.2010. godine, Republička agencija za telekomunikacije donela je rešenje broj 1-01-345-148/10, takođe dostupno na Internetu, na adresi: <http://registar.ratel.rs/cyr/filestore/?filestore=6&id=738>, kojim je zabranila rad radio stanicama (televizijskim predajnicima) Televizije SOS kanal na 36. i 38. kanalu u Beogradu, pozivajući se na zahtev RRA i odredbu člana 77. Zakona o telekomunikacijama, kojom je predviđeno da se dozvola za radio stanicu može oduzeti ako istekne, bude oduzeta odlukom regulatornog tela nadležnog za radiodifuziju ili na drugi način prestane da važi dozvola za emitovanje radio i televizijskog programa, u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje oblast radiodifuzije. Činjenica je i da je Televizija SOS kanal u više navrata u prethodnom periodu ukazivala da na 36. UHF kanalu za koji je dobila dozvolu na javnom konkursu i u skladu sa važećim planom raspodele, trpi štetne smetnje od emitera iz Rumunije, zbog čega ne može kvalitetno signalom da pokrije zonu servisa za koju je dobila dozvolu. Međutim, nezadovoljna sporošću kojom se ovi problemi rešavaju u situaciji koja je zahtevala intervenciju nadležnih administracija i Srbije i Rumunije, Televizija SOS kanal odbila je da plaća naknadu za dobijeno pravo na emitovanje, čime je kreirala osnov za oduzimanje dozvole shodno odredbi člana 61. Zakona o radiodifuziji. Tom odredbom predviđeno je da dozvola za emitovanje programa prestaje da važi i pre isteka vremena na

koje je izdata ako emiter, i pored pismene opomene, ne izmiri obavezu plaćanja naknade za dozvolu za emitovanje programa.

3. Zakon o autorskom i srodnim pravima

3.1. Tokom novembra, veliki broj stanica širom Srbije počeo je da dobija zahteve za prikupljanje obaveštenja od nadležnih tužilaštava, a koji se tiču navodnog privrednog prestupa iz člana 215. stav 1. tačka 7) Zakona o autorskom i srodnim pravima. Naime, navedenim članom je predviđeno da će se kazniti za privredni prestup, novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 3.000.000 dinara, privredno društvo ili drugo pravno lice koje organizaciji za kolektivno ostvarivanje autorskog ili srodnog prava ne dostavi ili ne dostavi u propisanom roku, podatke o nazivu predmeta zaštite, učestalosti i obimu iskorišćavanja, kao i o drugim okolnostima koje su relevantne za obračun naknade koja se prema tarifi plaća. Zakon za isti privredni prestup predviđa mogućnost izricanja novčane kazne u iznosu od 50.000 do 200.000 dinara i za odgovorno lice u pravnom licu. Iz zahteva se moglo zaključiti da je OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma, podnela prigovore Republičkoj radiodifuznoj agenciji (RRA) protiv čitavog niza stanica koje, po njihovom mišljenju, ne dostavljaju relevantne podatke o korišćenim predmetima zaštite, po osnovu kojih je RRA nadležnim tužilaštvima podnela prijave za privredni prestup.

Zakonom o autorskom i srodnim pravima predviđena je obaveza radio i TV stanica da jednom mesečno dostavljaju popis emitovanih predmeta zaštite organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog ili srodnog prava čije predmete zaštite iskorišćavaju, na način i u formi određenoj opštim aktima organizacije. Ovi popisi emitovanih predmeta zaštite, organizacijama su od značaja, budući da su od uticaja na podelu prikupljenog novca od naknade pojedinačnim vlasnicima prava. Problem sa OFPS-om, međutim, postoji u tome što način i forma popisa koji radio i TV stanice treba da dostavljaju, nisu dovoljno precizno regulisani opštim aktom ove organizacije. Naime, članom 9. važeće Tarife naknada koju od korisnika naplaćuje OFPS („Službeni glasnik RS“, br. 94/2009), predviđeno je samo da je korisnik dužan da u pisanoj formi, putem redovne ili elektronske pošte ili korišćenjem obrasca koji se nalazi na sajtu OFPS-a prijavi svako korišćenje repertoara. Iz navedene odredbe proizilazi da je korišćenje obrasca koji se nalazi na sajtu OFPS-a – opciono. U svakom slučaju, na sajtu OFPS-a postoji i tekst Pravilnika o prijavi emitovanih fonograma od strane emitera koji je Upravni odbor OFPS-a usvojio krajem marta 2010. godine. Ovim Pravilnikom predviđeno je, drugačije nego u važećoj Tarifi, da će se prijava emitovanih fonograma smatrati urednom i potpunom i u tom smislu prihvatljivom, samo ukoliko je sačinjena u elektronskoj formi obrasca propisanog od OFPS-a i fizički dostavljena na kompakt disku. Autorima ovog izveštaja gotovo je neverovatno, ali i to odslikava problematičnu regulativu u skladu sa kojom emiteri u Srbiji rade, da neko bude kažnjen

kaznom koja se može kretati u rasponu do 3 miliona dinara u situaciji u kojoj je postupao u skladu sa važećom Tarifom objavljenom u Službenom glasniku, te poslao prijavu korišćenja repertoara elektronskom poštom, sa razloga što je jedna kolektivna organizacija, naknadnim aktom, koji nije objavljen u Službenom glasniku, te samim tim potencijalno i nije bio nužno dostupan korisnicima, propisala da se prijava korišćenja repertoara elektronskom poštom više neće smatrati urednom i potpunom. Da li će tužilaštva, po dobijanju obaveštenja koja su tokom novembra počela da prikupljaju od stanica, zaista i pokrenuti postupke, te da li će sudovi u njima izricati Zakonom propisane kazne, ostaje da se vidi.

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, Narodna skupština Republike Srbije nije raspravljala ni o jednom zakonu koji bi bio od posebnog značaja za medijski sektor. Ministarstvo trgovine i usluga, međutim, u drugoj polovini novembra, objavilo je svoj Nacrt Zakona o oglašavanju. Činjenica da se radi na novom zakonu u ovoj oblasti, nikoga nije iznenadila. Naime, Ministarstvo trgovine i usluga formiralo je u decembru 2009. godine radnu grupu za izradu Radne verzije Zakona o oglašavanju. U sastav ove grupe bili su uključeni, između ostalih, i predstavnici medijskog sektora. Ono, međutim, što sve jeste iznenadilo, je činjenica da je upravo ta radna grupa, zaobiđena u postupku izrade Nacrta, odnosno da je Nacrt koji je sada predstavljen javnosti urađen mimo radne grupe, interno u Ministarstvu. Ovo je evociralo uspomene na sličan slučaj iz 2009. godine, kada su i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o radiodifuziji i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, urađeni mimo ranije formirane radne grupe Ministarstva kulture. Jedan od ta dva akta, konkretno Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, kasnije je proglašen neustavnim. Prve analize objavljenog Nacrta Zakona o oglašavanju Ministarstva trgovine i usluga, ukazuju na nekoliko činjenica. Prvo, on u potpunosti ignoriše napore koji se već godinu dana ulažu u izradu Strategije razvoja medijskog sektora Srbije. Štaviše, tekst koji je Ministarstvo trgovine i usluga objavilo, svojim cementiranjem zatečene, a pri tome problematične prakse u ovoj oblasti, dovodi u pitanje mogućnost implementacije buduće Strategije razvoja medijskog sektora, pre nego što je ta Strategija uopšte i usvojena. Dalje, Nacrt pogrešno implementira Direktivu o audiovizuelnim medijskim uslugama. Već definicije pojmova koje su preuzete iz Direktive, nisu dovoljno precizno preuzete, odnosno pogrešne su. Ne postoji definicija audio vizuelne medijske usluge. Ignoriše se razlika između linearnih i nelinearnih medijskih usluga. Pojam audiovizuelne komercijalne komunikacije nije precizno, niti tačno određen. Audiovizuelna komercijalna komunikacija iz Nacrta obuhvata radio, a ne obuhvata video on demand. Audiovizuelna komercijalna komunikacija iz Direktive ne obuhvata radio, a obuhvata video on demand. Posledica ovoga je da Nacrt sadrži pravila za komercijalni radio koja su

izgrađena po obrascu televizije, umesto da budu liberalizovana. Takođe, audiovizuelna komercijalna komunikacija iz Nacrta podrazumeva preporučivanje nekog lica, njegove aktivnosti, robe, usluge ili imidža, osim poruka lične prirode, dok audiovizuelna komercijalna komunikacija iz Direktive podrazumeva preporučivanje robe, usluge ili imidža lica koje se bavi nekom komercijalnom delatnošću. Posledica ove razlike je da se oglašavanje za javno dobro, ili oglašavanje sa pozitivnim društvenim ciljem ponovo tretira isto kao oglašavanje bilo koje robe ili usluge, sa svim lošim posledicama koje smo i do sada imali. Takođe, Nacrt pogrešno implementira neka od rešenja predviđenih tumačenjima Evropske Konvencije o prekograničnoj televiziji koja je dala Evropska komisija. U svakom slučaju, iz Ministarstva trgovine i usluga najavljeno je da će javna rasprava po ovom Nacrtu biti otvorena do pred kraj decembra, a svi zainteresovani pozvani su da dostave svoje pisane sugestije za izmenu problematičnih odredbi.

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

Savet Republičke radiodifuzne agencije doneo je odluku da od Ministarstva kulture zatraži saglasnost da se elektronski mediji, u zemljotresom pogođenom Kraljevu, oslobode plaćanja naknade prema Agenciji, na period od šest meseci. Predstavnici Saveta i Agencije posetili su elektronske medije u Kraljevu (tri televizije, četiri radio stanice i dopisništvo RTS-a) i zaključili da su posledice zemljotresa ugrozile normalan rad medijskih kuća, a da su zaposleni u ovim institucijama pretrpeli velike štete. Prihodi od marketinga ne postoje ili su na tako niskom nivou da su beznačajni, a ne postoje ni nagoveštaji da bi se oni mogli značajnije popraviti. Mediji u Kraljevu su dodatno opterećeni plaćanjem režijskih troškova, distribucijom programa putem kablovskog sistema i naknadama drugim institucijama u državi, navodi se u saopštenju od 17.11.2010. godine.

Navedena odluka Saveta Republičke radiodifuzne agencije, koliko god na prvi pogled bila pozitivna, navodi na razmišljanja koja se tiču položaja Republičke radiodifuzne agencije, odnosno njene autonomije. Naime, shodno odredbama Zakona o radiodifuziji, Agencija je samostalna, odnosno nezavisna organizacija koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa zakonom i propisima donetim na osnovu zakona. Jedna od ključnih mera regulacije, čijom primenom

Agencija utiče na radiodifuziju u Srbiji, trebalo bi da bude politika utvrđivanja naknada. Naknade se, opet shodno Zakonu, utvrđuju i zavisno od programske koncepcije emitera, odnosno porekla i vrste programa koji emituje, i to na način kojim se stimuliše emitovanje određenih društveno poželjnih programa. Takođe, svrha naknade je obezbeđivanje finansijske nezavisnosti regulatora i pokrivanje troškova regulacije. Zakon, međutim, predviđa da visinu naknade Agencija utvrđuje uz saglasnost Vlade Republike Srbije, te bi odsustvo te saglasnosti u nekom konkretnom slučaju, moglo da predstavlja način na koji vlast može da utiče na odluke Agencije. U konkretnom slučaju postoje dva problema. Prvi, što Zakon ne predviđa da eventualne elementarne nepogode, odnosno pogodaenost pojedinih emitera njima, mogu biti od značaja za određivanje visine naknade. Ovo bi moglo biti prepoznato kao propust zakonodavca. Drugi problem, autori ovog izveštaja vide u činjenici da je Savet Republičke radiodifuzne agencije uopšte tražio od Ministarstva kulture saglasnost da se elektronski mediji u zemljotresom pogodaenom Kraljevu oslobode plaćanja od naknade prema Agenciji na period od šest meseci. Tačno je da se, shodno Zakonu, visina naknade utvrđuje uz saglasnost, ali ne Ministarstva kulture, nego Vlade Republike Srbije. Ono što je izvesno, jeste da situacija kreirana zemljotresom u Kraljevu i željom Agencije da pomogne medijima iz tog područja, otkriva još jednom i ranije prepoznat nedostatak Zakona o radiodifuziji. On se ogleda u činjenici da su ovlašćenja Agencije da naknade za emitovanje efikasno koristi kao mehanizam regulacije medijskog tržišta u Srbiji, ozbiljno ograničena odnosno, nedovoljno precizno definisana.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

RATEL je tokom novembra okončao javnu raspravu o Nacrtu Pravilnika o visini naknade za korišćenje radio-frekvencija. Nacrt se od starog Pravilnika razlikuje toliko, koliko se i kriterijumi za određivanje naknade za korišćenje radio-frekvencija predviđeni novim Zakonom o elektronskim komunikacijama, razlikuju od onih u bivšem Zakonu o telekomunikacijama. Stari Zakon poznavao je kao kriterijum i stepen razvijenosti područja na kome se prostire rad radio stanice, koji kriterijum novi Zakon ne poznaje. Ovo potencijalno dovodi do izjednačavanja naknada u područjima sa različitim stepenima razvijenosti. Primedbe koje su se mogle čuti iz medijskog sektora, odnosile su se na to da drugi korektivni mehanizam za određivanje visine naknade, koji postoji u Zakonu o elektronskim komunikacijama, nije adekvatno iskorišćen. Taj kriterijum je kriterijum potrebe da se osigura uvođenje novih usluga, tržišna konkurencija i racionalno korišćenje radio-frekvencijskog spektra. Autorima ovog izveštaja čini se da propuštanje da se naknada za korišćenje radio-frekvencija u nerazvijenim područjima dodatno umanja, a kako bi se osiguralo uvođenje novih usluga, tržišna konkurencija i racionalno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, može voditi daljem produblivanju jaza između razvijenih i nerazvijenih područja Srbije.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Kako je ranije u ovom izveštaju navedeno, tokom novembra Narodna skupština Republike Srbije nije raspravljala ni o jednom zakonu koji bi bio od posebnog značaja za medijski sektor. U istom periodu održane su dve sednice Odbora za kulturu i informisanje Narodne skupštine Republike Srbije. Na ovim sednicama, međutim, razmatrani su načini predstavljanja kulturnih vrednosti Srbije na evropskoj sceni, kao i Predlog zakona o zadužbinama i fondacijama, ali ne i pitanja koja bi se neposredno ticala medijske scene.

4. MINISTARSTVO KULTURE

Izjave ministra kulture, Nebojše Bradića, date u više navrata tokom oktobra, a u kojima je najavljivao da će Nacrt medijske strategije početkom novembra biti predstavljen javnosti, nisu se, nažalost, obistinile. Medijskim i novinarskim udruženjima bilo je iz Ministarstva najavljivano da će Nacrt medijske strategije svetlost dana ugledati prvo 16-tog, a zatim 22. novembra. Predstavljanje Nacrta je, međutim, ponovo odloženo i sada se spekuliše sa krajem januara 2011. godine, kao sa terminom njegovog objavljivanja. Javnost očekuje da ovo neće biti samo još jedno od niza odlaganja i neispunjenih obećanja koja prate proces usvajanja Medijske strategije Srbije. Podsetimo, prethodno je, nakon objavljivanja Medijske studije, na čijoj su izradi radili eksperti koje je angažovala Evropska komisija, a koja je najavljivana kao osnov za izradu Medijske strategije, bilo najavljeno da će serija okruglih stolova na kojima se o Medijskoj studiji raspravljalo, a koji su održani tokom septembra, biti praćena simultanim radom na Nacrtu, odnosno da će na svakom narednom okruglom stolu, Ministarstvo objavljivati zaključke sa prethodnog, koji će, objedinjeni zapravo predstavljati svojevrsan Nacrt strategije. Ovo se nije dogodilo, čak i ako je Ministarstvo angažovalo konsultantsku kuću PricewaterhouseCoopers da napiše Nacrt Strategije. Prema izjavama iz Ministarstva kulture, ono što je napisano, a što niko van Ministarstva nije video, zapravo je samo deo Strategije, i to onaj deo koji se odnosi na „obaveze Srbije na evropskom putu“, dok se finansijske analize tržišta, kako bi ovaj dokument bio kompletiran, još čekaju. Takođe nezvanično, problematični delovi Strategije su oni koji zahtevaju donošenje političke odluke o sudbini državnih medija, modelima finansiranja i ideji iznetoj u Medijskoj studiji, kojom se preporučuje formiranje većeg broja regionalnih javnih servisa. Sve jači utisak u medijskim i novinarskim udruženjima jeste da Ministarstvo zapravo kupuje vreme i traži način da rešenja koja su udruženja tokom okruglih stolova žestoko kritikovala, ipak na neki način uključi u Strategiju. Ono što je, sa druge strane, posebno opasno, jeste činjenica da druga ministarstva već planiraju određena rešenja iz svojih nadležnosti, što je postalo očigledno

predlaganjem Nacrta Zakona o oglašavanju od strane Ministarstva trgovine i usluga, koji ni na koji nije usaglašen sa stavovima koji su se čuli tokom rasprave o Medijskoj strategiji, te koji buduću Strategiju razvoja medijskog sektora dovodi u pitanje pre nego što je i usvojena.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

5. OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma

Kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma – OFPS saopštila je da, po osnovu kontakata sa inostranim organizacijama za zaštitu prava proizvođača fonograma i interpretatora iz Evrope i sveta, ostvarenih na konferenciji Global Performance Rights Committee, održanoj pod pokroviteljstvom IFPI (međunarodne federacije industrije fonograma) u Kopenhagenu krajem oktobra, očekuje u narednom periodu zaključenje nekoliko međunarodnih ugovora koji bi se odnosili na recipročnu zaštitu.

Članom 186 Zakona o autorskom i srodnim pravima, predviđeno je da je svaka organizacija za kolektivnu zaštitu autorskog i srodnih prava dužna da, na osnovu ugovora sa odgovarajućim inostranim organizacijama, obezbeđuje kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava domaćih nosilaca u inostranstvu, kao i stranih nosilaca u Republici Srbiji. Ovu obavezu organizacija je dužna da ispuni u roku od pet godina od dana sticanja prve dozvole za obavljanje delatnosti. Podsećamo, OFPS je svoju prvu dozvolu dobio još 14.6.2002. godine, a u prethodnom periodu mu se često prigovaralo da nije uspeo da zaključi dovoljan broj ugovora sa odgovarajućim inostranim organizacijama. Prema informacijama dostupnim na sajtu OFPS-a, ova organizacija do sada ima zaključene ugovore sa sledećim inostranim organizacijama: SCPP – Francuska, VOIS – Rusija, UMA – Ukrajina, SENA – Holandija, PPL - Velika Britanija, RPA – Rusija, EFY – Estonija, PROPHON – Bugarska, Zavod IPF – Slovenija i ZAPRAF – Hrvatska.

6. PI - Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora

Upravni odbor Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora (PI), sazvaio je, na sednici održanoj 22. novembra, redovnu sednicu Skupštine organizacije za 22. decembar. Pored usvajanja završnog računa, te izveštaja Upravnog i Nadzornog odbora, predviđeno je i da Skupština donese odluke koje se tiču promene pravne forme i usklađivanja sa Zakonom o udruženjima.

U prelaznim odredbama Zakona o autorskom i srodnim pravima predviđeno je da postojeće organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava koje su obavljale poslove ostvarivanja ovih prava pre stupanja na snagu novog zakona iz 2009. godine, nastavljaju sa radom, ali da su dužne da usklade svoj statusni oblik i svoje poslovanje sa odredbama novog zakona u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu. U navedenom smislu postojeće organizacije su dužne da izvrše prijavu upisa i promene pravne forme u Registar udruženja i podnesu zahtev za brisanje iz Registra privrednih subjekata u koji su upisani. Kako je Zakon o autorskom i srodnim pravima stupio na snagu 24. decembra 2009. godine, to PI praktično pokušava da izvrši ovu zakonsku obavezu u poslednjim danima predviđenog roka. Da li će u tome i uspeti, ostaje da se vidi. Druge dve organizacije kojima je Zavod za intelektualnu svojinu izdao dozvole za kolektivno ostvarivanje prava, Sokoj i OFPS, uskladile su se još u martu, odnosno aprilu ove godine.

V PROCES DIGITALIZACIJE

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, nisu napravljeni nikakvi pomaci koji bi se ticali prelaska sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa u Republici Srbiji, najavljenog za 4.4.2012. godine.

VI PROCES PRIVATIZACIJE

Biznismen Milan Beko je, gostujući na *B92*, rekao da njegovo vlasništvo *Novosti* nikada nije bilo sporno, čime je praktično potvrdio da stoji iza tri strane kompanije koje zajedno drže više od 62% akcija ove medijske kuće. Naime, kompanije Trimax Investments GmbH, Ardos Holding GmbH i Karamat Holdings Ltd stekle su akcije *Novosti* u avgustu, odnosno septembru 2006. godine, otkupljujući ih od malih akcionara, s tim da je svaka pojedinačno stekla manje od 25% akcija. Do sada se verovalo da je najveći pojedinačni akcionar *Novosti* Republika Srbija sa više od 29% akcija, dok je akcionar i Fond penzijsko invalidskog osiguranja Republike Srbije, sa više od 7% akcija. Nakon Bekovog intervjua televiziji *B92*, mediji su preneli da je Komisija za hartije od vrednosti pokrenula postupak utvrđivanja vlasništva u *Novostima*. Naime, prema Zakonu o preuzimanju akcionarskih društava, lice koje stekne akcije određenog društva, kojima zajedno s akcijama koje već ima, prelazi 25% od ukupnog broja glasova koje daju akcije s pravom glasa u tom društvu, obavezno je da o sticanju odmah obavesti istovremeno Berzu, Komisiju i samo društvo o čijim akcijama je reč, kao i da objavi ponudu za preuzimanje, pod uslovima i na način određen Zakonom. Istim Zakonom predviđeno je, u slučaju propuštanja ove obaveze, i novčano kažnjavanje za

privredni prestup, kaznom koja je u rasponu od jednog do tri miliona dinara. Druga posledica činjenice da Milan Beko, odnosno kompanije koje on kontroliše, nisu blagovremeno prijavile sticanje više od 25% akcija *Novosti*, moglo bi biti i njegovo ostajanje bez prava glasa po osnovu tako stečenih akcija, do otklanjanja povrede. Ovo bi praktično značilo da država sa svojim neposrednim vlasničkim udelom od preko 29% i posrednim preko PIO Fonda od još preko 7%, može do otklanjanja učinjenih povreda Zakona preuzeti isključivu kontrolu nad ovom izdavačkom kućom. Iako je do problema sa *Novostima* došlo nakon privatizacije sprovedene po propisima koji nisu više na snazi i nakon preuzimanja akcija manjinskih akcionara iz takve privatizacije od strane kompanija pod kontrolom Milana Beka, ovo je samo još jedna potvrda slučaja u kome netransparentnost medijskog vlasništva u Srbiji na kraju umesto privatnog vlasništva i odvojenosti najvažnijih srpskih medija od države, zapravo dovodi državu u situaciju u kojoj umesto sve manjim, upravlja sve većim delom medijske scene u Srbiji.

VII ZAKLJUČAK

I novembar je obeležen novim slučajevima fizičkih napada na novinare, ali i presuda povodom tih napada koje se ponovo izriču ispod zakonskog minimuma. Ovakvom blagom kaznenom politikom u slučajevima kada su novinari oštećeni, zapravo se javnosti šalje svojevrsna poruka o srpskom društvu kao društvu u kome je sloboda izražavanja na niskoj ceni. Istovremeno, dalje odlaganje sa donošenjem Medijske strategije, čini sve očiglednijim da država nije spremna da preuzme jasne obaveze u pogledu toga kako će se medijska scena u Srbiji dalje razvijati. Dalje odlaganje zauzimanja jasnih stavova koji bi se ticali javnosti medijskog vlasništva, čine mogućim situacije u kojima nakon što više od četiri godine nismo znali ko je vlasnik jednog od najuticajnijih srpskih dnevnih listova, to saznajemo u intervjuu samog vlasnika, a da bi zatečeni državni organi saopštili da će „pokrenuti postupak utvrđivanja“, kao što se dogodilo u slučaju vlasništva Milana Beka nad *Novostima*. Na isti način, odlaganje zauzimanja jasnih stavova koji bi se ticali finansiranja Javnog servisa, dovode do ničim izazvanog pojavljivanja Nacrta Zakona o oglašavanju, koji ne samo što je pisan u netransparentnom postupku, već i prei da preduhitri donošenje Medijske strategije i zacementira zatečeno stanje opterećeno neravnopravnim položajem državnih i privatnih medija na medijskoj sceni. Da li će u takvoj atmosferi, kad Medijska strategija napokon bude usvojena, uopšte imati šta da rešava, ili će medijski profesionalci ponovo biti dovedeni pred svršen čin, ostaje da se vidi. Kako sada stvari stoje – do kraja januara. Mada, polazeći od toga koliko je Ministarstvo kulture do sada probilo rokova koje je samo postavljalo, možda ni tada.